

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta 1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravištvost lista je v „Národní tis karni“ v Tavčer-jevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (Iz Vrh) pri Slovenjemgradci se nam piše: (Šola. — Sadjereja.) — Veselo novico imam Vam denes poročati. Te dni je bil v Slovenjem gradci okrajni šolski nadzornik Hafner iz Maribora. Pri posvetovanji šolskih zadev bližnjih pokrajin sprožila se je uže lani v „Slov. Narodu“ od mene izrečena misel, za občine Vrhe, Sile in Zeljevec novo šolo ustanoviti. Ta misel je zelo srečna, kajti kakor sem uže lani poročal, nij imela cela velika Starotrška in sosednja Silska župnija nobene šole. Seveda je skupna šola v mestu, a ta šola nij za nas, ker je le nemška, naši otroci pa so slovenski. Tudi pa je v le-to šolo le bližnjim in oddaljenim bogatim posestnikom pošiljati mogoče. Otroci menj premožnih oddaljenih staršev pa ostajajo brez poduka. So pa taki ljudje, ki bi znali pisati in čitati, precej bele vrane. Taki starši potem na prigovarjanje, naj deca v šolo pošiljajo, radi odgovarjajo: „Jaz moram tako živeti, bodo uže tudi moji otroci.“ Ali pa: „Rad bi otroke dal v šolo, pa ta je preoddaljena. Deca nij vstanu vsak dan v dežji in snegu skoro dve uri čez hribe in planine v šolo hoditi; v mestu stanovanja za-nj plačevati nijsem vstani.“ Tak zadnji odgovor je žalibože opravičen. Spoznavši le-te okolnosti, sklenili so tedaj za te gori imenovane občine posebej šolo napraviti. Vprašanje je sedaj samo, kje naj bo šola. Vsaka občina bi jo rada v svoji sredi imela. Težavno bo se pobotati, da-si bi najprimernejše bilo v Vrhah, kajti le-ta občina leži v sredi mej onimi, ima naj-

lepše in največ dohodov ter bi i za učitelja najprimernejša bila. Pri tem tekmetanji se je pokazala lepa ljubav občanov do šole. Ponudili so se iz vsake občine posestniki, da dádó prostor za šolo in za učitelja, zastonj. Vreden, da ga imenujem, je pa mladi národní posestnik Ivan Brezovnik v Silah. Ta se je ponudil, da, ako bo šola na Silah, pusti on eno svojih koč, za šolo in učiteljevo stanovanje primerno prenarediti, potem pa prepusti to poslopje pet let brezplačno šoli. — Dokler se pa občine ne pobotajo, bode učitelj sedaj v eni sedaj v drugi občine podučeval.

Čez to se je iz Slovenjegraške okolice ta ali oni zaradi sadjereje pohvalil ali — kakor še minoli mesec dva — s premijami obdarovan bil. Po krivici čisto pozabljen je v tem obziru posestnik Josip Brezovnik po domače Hanžič. Ta mož se uže dolgo let prav marljivo sè sadjerejo peča. Celo njegovo veliko posestvo je mladih dreves napolneno. Vsako leto jih po več sto mej revnejše posestnike brezplačno razdeli in vendar se jih še več tisoč v njegovi drevnici nahaja. Mislim, da bi ta mož, ki se iz gol ljubezni pri mnogih drugih opravilih še sè sadjerejo tako izdatno peča, zaslužil, da bi se dotične oblasti nanj spomnile ter mu na stara leta kako veselje napravile. — Morebiti prihodnje še kaj o našem županu povem. — T. B. H.

— (I. Krškega) se nam piše 3. jul.: V tem, ko so osepnice uže od lanske letine sem hudo razsajale v naši bližnji okolici in zahtevale mnogo žrtev, je bilo naše mestice

privarovano vsake bolezni. Še le v preteklem meseci poslovile so se osebnice iz okolice naše in priteple so se k nam. Ta nepriljubljen gost je k sreči potrkal samo pri treh hišah, katerim mislimo, da uže slovo daje. O tem strahu, ki se je še dovolj pohlevno obnašal, smo vednost dobili po nekako smešni poti. Naši jako previdni in skrbni mestni očetje razobesili so na dotičnih 3 hišah neke umazano rumene tablice, s črno namazanami črkami, s svarilnim napisom: „Hier sind Plattern“. Mimogredoči in tuji niso se prestrašili svarila temveč se čudili popačenemu napisu in gotovo ugibali, je li Krško slovensko ali nemško mestice in brž ko ne so sami pri sebi sklepali, da meščani niti nemški niti slovenski ne znajo. To jim mi ne smemo jemati za zlo, ker so obiskali slabe ali pa nobene šole. Pa tudi v naših sedanjih šolah se mora čudno podučiti. Priloženi listek, na katerem je slovenski stavek pisan z nemškimi črkami, kaže, kako naši otroci napredujo. Soditi po tem slovensko sestavljenim pa z nemškimi črkami pisanem listku se dan denes v krški šoli podučujejo otroci v neki zmešanici, potem se res nij čuditi, da so ljudje tako nevedni.

— (Iz Rajhenburga) na slov. Štajerskem. Včeraj, dne 2. julija je zborovala v Brežicah učiteljsko društvo za okraje Brežice, Sevnica in Kozje. Navzočih je bilo 24 članov, mej temi je bil tudi e. kr. okrajni glavar, gospod Ludovik Joseck. Zbor je trajal dobre 3 ure. — Pri splošnem obedu se je mnogo napivalo in pelo, kar je pri tem društvu že navadno. Prihodnji zbor bo dne 6. avgusta v Št. Petru pod sv. gorami. — Na Blanci se zida šola in bo skoraj zgotovljena. Brž ko ne se bo v jeseni otvorila. Za otroke je iz Blance v Rajhenburg in nazaj dve ure hodá, in te daljne poti bodo blanski šolarji za naprej rešeni.

— (V Kanalu) na Goriškem se je odprla 4. t. m. nova brzozjavna postaja.

— (Iz Rake) se nam piše: Naš za narod in njegovo omiko vneti državni poslanec g. Viljem Pfeifer je naši šoli letos uže drugič lepe darove podelil. Prvi dar je bil

nad 40 lepo vezanih „Pesmaric“, katere so bile nedeljskim šolarjem, pa tudi uže bolj odraslim, po krajnem šolskem svetu razdeljene. Pozneje je zadela pa te „Pesmarice“ nepričakovana osoda. Nekdo, ki se k naj bolj omikanim prišteva, je ubogim otrokom te nedolžne „Pesmarice“ jemal in popačil ker je iz njih liste s stranmi 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 135, 136, 137, 138, 205, in 206 iztrgal! Prav kakor so nekdanj duhovni gospodje jezuitje v Ljubljani prve slovenske knjige žgali! Radoveden sem, ali bode okrajni šolski svet kaj v tej reči ukrenil, ker tako barbarsko ravnanje je zelo na kvar obdarovanim šolam. — Kaj si morejo daritelji misliti, ko vidijo, da se njih darovi na tak surov način cenzurirajo in oskrunjajo.

Drugi dar, kateri je naši šoli došel, so prekrasne podobe Nj. veličanstev presvitlega cesarja in cesarice z zlatimi okviri ter lepa podoba Kriščeva. Za te darove se najiskrenejše zahvaljuje krajni šolski svet in šolska mladež ter zakliče: živio naš vrli državni poslanec g. Pfeifer. Odkritje teh podob se je 2. t. m. slovesno praznovalo.

— (Istranom) vanjskih občin pazinskega in labinskega okraja, ki voli 26. t. m. deželnega poslanca, priporoča tržaška „Naša Sloga“ žminjskega župnika Frana Orlića za kandidata.

— (Toplice) so letos slabše obiskane, kakor lani. V Doberni pri Celji je prišlo do 22. junija 273 oseb, v laške toplice (Cesar Franc Jožefove) do 24. junija 113, v Slatino pri Rogatci do 25. junija 556, v krapinske toplice 746 oseb, med katerimi je bil tudi minister Stremayr, ki se za protin tam zdravi. V Slatini je največ gostov iz Ogerskega in Hrvatskega, potem iz Dunaja.

— (Reguliranje Save.) C. kr. stavbeni svetovalec Hochenburger je prišel te dni iz Gradca, da izdela načrt konkurence za reguliranje Save. Z dotično komisijo je ogledal kraje ob Save, kjer se ima regulirati. Ob enem se ima ta komisija posvetovati, kako se ima vršiti daljno reguliranje Save, za katero bode treba še 60.000 gld. Kako

je z željno pričakovanim in silno potrebnim popraviljem savinske struge v savinski dolini, poizvedeli bomo iz dotičnih predlogov štajerskega deželnega zbora.

— (Iz Lokavca) se nam piše 3. jul.: Videč, da do zdajci nij bilo še nič sporočeno o neugodnem vremenu, ki je mimo več družih občin vipavske doline, tudi našo obsulo v predpretečenem tednu, ter radostipolen up marljivega poljedelca umorilo, da nij mu upati več dobre letine, ki mu jo je narava prej silno bogato obetala, poročam vam, da 12. t. m. popoldne so prihruli sivi oblaki čez goré, ter je nastala velika nevihta; dež se vlije in v tem času vsuje se tudi precej debela toča, ki je močno bila, da je bilo strah in groza. Trta in drugi poljski pridelek, vse je bilo v dveh dneh do čistega pomandrano in uničeno tako, da bi skoraj znati ne bilo, je-li trta vipavska ovo leto uže zelenéla ali ne in drugo polje prav tako. Razdejano je bilo neusmiljeno, da slehernemu so se morale solzé uliti, ko nij videl več ni znamenja tega, kar je pridnemu kmetovalcu pred to nevihto najboljšo prihodnjost obetalo. Kaj nam je le na to početi? — Leto za letom je slabše, poljedelcu gre vedno trše; a dohodkov skoraj nobenih. Rečem, in vsak lahko razumé, da take slabe letine ne škodujejo samo kmetovalcu, ako tudi njemu naj več, ampak tarejo tudi vse druge stanovce, po resnobnem pregovoru, ki se glasi: „Kar živi, kmet redi!“ —

— (Iz Svetinj) na Slovenskem Štajerskem se nam piše 3. julija: Grozdje je ocvelo in veliko ga je. Žito lepo zori; ječmen je uže požet. Vse lepo kaže.

— (Iz Svetinj) nam piše kmet-naročnik: V Žerovnici in Cerovci je dopuščeno beračiti in prositi. V Ivanjkovci in Mihalovci pa se ne sme, je ostro prepovedano. Zdaj pak, gda siromak do tja priskaklja, bi se pa moral v „luht“ spustiti in prek zleteti če bi peroti imel.

— (Meso v Ljubljani) je po tarifi za julij: najboljšé po 30 kr. srednje po 26 kr., kravje in od vožnih volov po 27, 23 in 19 kr.

— (Ljubljanski semenj) v pondeljek je bil slab. Trgovci tožijo, da so menj prodali, kakor ob dobrem navadnem tržnem dnevi. Tudi živine je malo bilo in se malo prodalo. Denarjev nij — to je občna tožba.

— (Cerkven tat.) Iz Radovljice na Gorenjskem se nam piše: Naznanjam Vam da je v soboto 4. t. m. mežnar^o znane romarske cerkve na Brezjah zasačil tatu, ki je iz darilne pušice s pomočjo limanic denarje nabiral. Tatu so potem radovljiški okr. sodnji izročili. Ker je uže poprej bil večkrat tam videti, na sumu je, da je večkrat to storil. Lep in mlad človek je, po njegovi opravi soditi nij kmetskega stanu.

— (Požar.) Iz Dobrépolj se nam piše: Ob tri četrti na devet zvečer 29. junija smo bili vsi posestniki na Vidmu nenadoma v velik strah pripravljani. Jela je hiša Janez Peterlinova goreti; na kakov način se je zapalila, do denes še nij znano. Zgorela bi bila vsa naša poslopja ko bi le uro kasneje goreti jelo; ljudje bi bili pospali, in ne bi je bilo pomoči. Še hujše bi bilo zato, ker je ob 10. uri močan veter pihati jel. Pripeljali so bili dve brizgalnici iz Zdenske vasi in iz Ceste. Ne morem zamolčati, ker mi je ogenj velik strah delal in žugal tudi moja komaj dodelana poslopja uničiti, da ne bi lene in malomarne županijske načelnike opomnil, kar sem uže večkrat storil, da je shramba, kamor bi se drago in jako potrebno gasilno orodje in priprava spravljala, veliko bolj potrebna, kakor da vas pet na enkrat v Ljubljano na občinske stroške potuje posvetovat se, kako bi šolo uničevali, ter omiki pot zapirali. Gasilna priprava je naša, to je obeh županij, in bi morala po dogovoru v sredi ni, to je na Vidmu biti, ne pa na Cesti, vsa zarujevala pod kakim kozolcem.

— (Požar.) Iz Litije se nam piše: V sredo 1. julija o četrti uri popoldan se je vžgal na Bregu blizu Litije Španov kozlec, kjer je bilo precej jačmena, detelje in dva naložena voza sena, kakor tudi mnogo drugega orodja spravljenega, ter je čisto pogorel. — Vaščanje so se prav mrzlo obna-

šali. Da se niso komaj par sežnjev od ognja oddaljene hiše vnele, obvarovali so prihiteli Litijanje, izmed katerih se je gosp. adjunkt davkarije Ignacij Jakel posebno dobro obnašal.

— (Iz Maribora) se nam piše: 1. t. m. je dobila tukajšnja sodnija glas, da so delavci na železnici pri sv. Lorencu na koroski črti pri proč spravljani s poprejšnim deževanjem nanošenega šodra na človeški škelet naleteli. Sodnija je takoj poslala adjunkta g. Peharca na tist kraj in konstatiralo se je, da je škelet kakega 7 let starega dečka, kateri se je gotovo vsled povodnje unesrečil in iz hribov prinesen bil. — Ravno tisti dan je hlapon mej Pesnico in št. Plom zgrabil železniškega stražnika šte. 135 in ga tako srečno zadel, da se mu nij družega zgodilo nego da je bil nekoliko sežnjev črez železnico vržen. Denes 5. jul. je napovedana pri nas svečanost veteranov; o izidu se naše meščanstvo malo nadja.

— (Strela je ubila) 28. junija v sv. Duhu pri Lučah na slovenskem Štajerskem necega kmeta z imenom Bubahar, ki je s polja živino domov gñal. Fajmošter svetoduški, ki je bil poklican, nij nobenega znamenja življenja več našel.

— (Iz Celovca) se nam piše 5. jul.: V treh dneh sta tu pri kopanji dva človeka smrt storila. V petek je padel 6 let star sin uradnika Hüttenberške unije pri kopelih „pri Majerniku“ v vrbsko jezero, in denes v nedeljo je pa v bazenu „auf der papiermühle“ utonil 14leten fantič; skočil je v pričo mnogih drugih fantičev v vodo, in ker ga črez nekoliko časa le nij bilo iz vode, pokličejo nadzornika kopeli, a ta je uže prekasno prišel, in vse poskušnje nesrečnega k življenju pripraviti so bile zastoj.

— (Iz Belgrada) se nam piše 2. jul.: Pretečeni teden umrl je tukaj Ilija Garašanin, bivši minister pod Karadjordjevičem in Mihajlom. Iskreno je on ljubil svojo domovino in svoj narod, kateremu je 40 let služil, mej temi 20 let kot minister. Na njegovem pogrebu bili so konzuli tujih držav, vsi uradniki belgradski in velika množina naroda;

štacune in kavarne bile so za čas pogreba zatvorene.

Pri koncu tega meseca potuje naš knez v Italijo, Nemško in Francosko, da obišče dotične vladarje.

Kakor se čuje, bode po Srbiji tega leta izredno dobra letina; po vseh krajih žito tako lepo je, da se lepše skoro misliti nemore; žetev bo prav bogata. D.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Cesarsko pismo, s katerim se *deželni zbori* imajo sklicati, bode se kmalu razglasilo. Deželni zbori se snidejo 15. septembra, le nekateri južni deželni zbori uže sredi avgusta, državni zbor pa sredi oktobra. Tako bi mu saj bilo mogoče, državni proračun za prihodnjo leto o pravem času rešiti, kar uže več let nij bilo.

Cesar se je odpeljal v tabor pri Brucku. Govorilo se je močno, da gre cesar po leti tudi na Češko k vojaškim vajam. Zdaj pa oficijozni listi vedo povedati, da se to ne bode zgodilo. Pač pa se ima 14. t. m. z nemškim cesarjem sniti v Solnogradu. Cesarica gre na angleški otok Wight, da rabi morske toplice; sredi oktobra pa se cesar in cesarica za nekaj časa v Budo preselita, kjer mislita dva meseca ostati.

Hrvatski ban Mažuranič se je 6. t. m. v Pešto odpeljal in nosi, kakor „Obzor“ poroča, „punu terbu zakonskih osnova, da jim pribavi kraljevsku privolu za saborsku razpravo.“ Predsedništvo hrvatskega sabora je odločilo, da se saborske sednice 27. t. m. začno. — General baron Molinary je v Pešto potoval, kamor ga je vlada pozvala.

V *ogerskem* državnem zboru je, kakor smo uže omenili, pri debati o novi volilni postavi srbski poslanec Polit Magjaron gorke resnice povedal. Navel je krivice, katere se srbskemu narodu od ohlih Magjarov godé in svoj govor končal s temi besedami: „Pred pragom ogerskim besni velika burja, katera je v zvezi z velikim iztočnim pitanjem, s pitanjem, katero utegne odločiti ogersko osodo. (Burni ohoklici od magjarskih poslancev.) Nemagjarski a tudi magjarski prijatelji demokracije misle, da bi mogli spasiti (rešiti) državo od te burje, no vam gospodje na oni strani hočemo mi Srbi, kadar dojde to pitanje na tapet, klicati: „Pri Filipi se zopet vidimo.“ Po teh besedah je nastal

velik nemir v zbornici. Radi verujemo, da je Magjarom neprijetno, kako resnico slišati, a če ne bodo ponehali vse nemagjarske narode zlasti Slovane in Rumune zatirati, lahko pride zanje Filipi preje, nego si kdo misli.

Vnanje države.

Srbski knez Milan pride 12. t. m. na Dunaj, kjer se bode sešel z našim cesarjem; potem gre v pirenejske toplice na Francoskem. Nazaj grede misli potovati preko Berolina, da tudi z nemškim cesarjem skupaj pride. Zastopnik srbske vlade se na Dunaji mudi, da bi z grofom Andrassyjem pre naredil stare kapitulacije mej Avstriji in Srbijo. Na sanitetnem zboru na Dunaji ste Srbija in Rumunija, kakor druge samostalne vlade po svojih delegatih zastopani.

Kraljevski poverjenik za **srbski** cerkveni kongres pride 10. t. m. v Karlovce, kjer se kongres 11. t. m. začne. Večina izvoljenih zastopnikov spada k Miletičevi liberalni stranki.

V srednji Aziji imajo **Rusi** še vedno opraviti z rodovi, ki se brez stalnih prebivališč po stepah vlačijo in ruske karavane napadajo. Od kašgarske meje se poroča v Petrograd, da je emir ruskega poslanika, kateri je iz Taškenda prišel, dal zapreti in da je potem iz strahu pred Rusijo zbiral svojo vojsko na meji. Rusi pa v tem organizirajo svoja srednje-azijska posestva. „Golos“ pripoveduje, da se je cela azijska Rusija razdelila v tri nove generalne gouvornemente: 1. Amurski okraj z vladnim sedežem v Blagovieščenskem in transbaikalsko deželo; 2. turkestanski okraj z glavnim mestom Taškend in deželam Sy-Darja, Samarkand (poprejšni kineški okraj) in Amu-Darja; 3. okraj stepnih dežel, kateri obsega Ural, Orok, Semiplatinsk in kirgizko stepo. Temu se ima pridružiti velika turkomanska dežela do afganistanških mej.

Irski poslanci so v **angleškem** parlamentu storili nasvet, naj se za Irsko napravi poseben parlament. Ball, irski generalni advokat, govori proti temu nasvetu in naglašja, koliko nevarnosti (?) bi imel poseben irski parlament za angleško državo. Ball vidi prepire mej angleškim in irskim parlamentom v trgovinskih, finančnih in političnih vprašanjih ter izreče, da bi sprejetje tega predloga celi komercialni, društveni in politični sistem obeh dežel razrušilo in za Angleško imelo nevarne, za Irsko pa pogubne posledice. Irski poslanca Power in White branita predlog. Marquis Hartington pa go-

vori v imenu liberalne stranke proti predlogu. Stvar se potem odloži do prihodnje seje. Kadaj bodo vendar enkrat tudi Angleži hoteli pravični biti proti svojim irskim so-državljanom

Angleški parlament je 3. julija nadaljeval posvetovanje o Buttovem predlogu zaradi posebnega irskega parlamenta. Disreali govori proti predlogu, ker bi to enako bilo razdrobljenju države. Velika kriza se hitreje bliža, nego se misli; zato je treba edinega trdo zvezanega naroda. Predlog je potem bil z 458 proti 61 glasom ovržen.

Na **Španjskem** se je razpisalo nabiranje nove rezerve tako, da se španjska armada do 200.000 mož pomnoži. Iz bojišča se poroča, da operacije v Navarri se ne bodo pred 14 dnevi na novo začele.

Truplo maršala **Koncha** se je v Madrid pripeljalo. Pogreb je bil sijajen. Navzočni so bili vsi ministri z maršalom Serranom in neštevilno ljudstva.

O bitki pri Estelli so prišla sledeča poročila. V soboto 27. junija je maršal Koncha Karliste z vso močjo napadel. Karliski so stali na strmih višinah, povsod s šancami obdanih, katerim je silno težavno bilo se bližati. Ob četrti uri popoldne se je desno krilo armade moralo nazaj pomikati, ker je divizija Campos od streljanja sovražnikov uže skoraj vsa uničena bila. Brigadi Echague in Blanco ste jej sicer hiteli na pomoč, a niste mogli naprej vsled umorilnega streljanja za šancami skritih karlistov. V tem trenutku stopi maršal Koncha na čelo brigade in pade smrtno ranjen. Zdaj se je strah polastil armade, katera je šla nazaj do Tafalle in Larrage. Republikanci so rešili transporte z municijo in živežem, a večina ranjenih je bila ujeta od karlistov. Padlo je za vsem 4000 mož, mej temi 300 oficirjev. Koliko teh je ranjenih koliko mrtvih, še nij znano.

Pri Estelli je 38.000 karlistov zbranih. General Zabala ima 106 kanonov; upati je, da zmaga.

Repate zvezde.

Vsako noč vidimo na nebu tisoč in tisoč zvezd in ker so to navadne vsakdanje prikazni, se o njih posebno na deželi mej našim kmetiskim ljudstvom malokdo zmeni. Nankrat se prikaže mej temi vsakdanjimi se-
stricami nenavadna zvezda z metlo ali z repom, kateri zavoljo tega repata zvezda ali repatica, ali komet pravijo. Od nekdanj sèm vidi nevedno ljudstvo v repatih zvezdah znamenje

„božje jeze“. Vojska, kuga, lakota in bog ve kakšna zla in nesreče tičijo v teh zvezdah, pravijo neumneži. In ako se po naključni taka zvezda na nebu prikaže in se na priliko med dvema vladarjema vojska vname, kakor se je pri nas leta 1859 zgodilo, potem je vse govorjenje zastoj: „repata zvezda je gotovo vojsko zakrivila.“ In žalibog se od naše duhovščine, katera je vendar prepričana, da nemajo take nenavadne prikazni nobenega upliva na človeško osodo, ne le nič proti tej krivoveri ne stori, tem več velikokrat se le zlorabi, da ljudstvo krotkejšo postane in rajši zadnje krajcerje za „sv. očeta“ in za druge nepotrebnosti daje.

Ko bi naše ljudstvo samo nekoliko hotelo premisliti, bi moglo samo do prepričanja priti, da ne morejo take prikazni na nebu nikako na človeštvo uplivati. Kajti take zvezde se vidijo od vseh krajev sveta. To se pa nikadar ne zgodi, da bi bila n. pr. po celi zemlji v tistem letu vojska ali lakota. Leta 1859 so v Rusiji tudi tisto repato zvezdo videli kot mi. Kako je to, da nij bilo tam vojske? Večkrat so bile tudi pri nas take zvezde videti in vendar nij bilo ne vojske ne lakote ne bolezni. Kakó je to? „Če nij pri nas, je pa kje drugo“ ti bodo taki ljudje odgovorili.

A niso taki ljudje podobni pratikarjem, ki dež prerokujejo, potem, če ga nij, pa pravijo: „Če ga ni tod je pa kje drugod“?

Pa vrnimo se zopet k repaticam. Repate zvezde so sestavljene iz jedra to je iz svetlega zvezdi podobnega konca, in iz svetlega repa, ki je večji del od solnca obrnen. Ta rep je pogostoma zelo dolg in se vleče več milj daleč po svetskem prostoru. Kakor zvezdoznanci trdijo, obstojijo te zvezde iz tvarine, ki je še manj gosta kot megla, ker se svetloba oddaljenih, zadaj stoječih zvezd tudi skozi njih naj gostejši del vidi. Ker se take zvezde le redkokrat vidijo, je tudi navadno, da se zvezdoznancem nij še posrečilo, natanko izračunati, kedaj se mora ta ali ona repatica prikazati. Vendar so uže zasledili tudi pri teh red in zakonitost, po katerih se vrši premikovanje vsih nebeskih teles. Pri nekaterih se je pa tudi uže posrečilo, natanjko zračunati, kedaj se morajo vrniti. N. pr. je Halley izračunil, da se mora repata zvezda, ki se po njim Halley-eva repatica zove, v 76 letih vrniti; in res se je ona zvezda leta 1835 na tistem mestu in v tistem času prikazala, ko je Halley napovedal. Zvezdoznanec Olbers je izračunil, da se mora druga repata zvezda, katero po njim Olbers-

ovo imenujemo, po 74 letih vrniti. Od Enkejeve repatice je znano, da se vsaka 3 leta in 115 dni vrne, Biela-va repatica pa vsakih 6 let in 270 dni.

Od drugih repatic vemo pa, dá se še le čez več tisoč let vračajo. Leta 1680 je bila neizmerno velika repatica videti, in od te je Eneke izračunil, da se bode še le čez 8800 let vrnila. Argelander pravi, da se repatica, ki je bila l. 1811 videti, še le čez 2065 let vrnila. i. t. d.

Iz tega je razvidno, da se repate zvezde ravno tako kot druga telesa na nebu po predpisanih nepremakljivih postavah premikajo in zategadelj na človeštvo nikako uplivati ne morejo.

B—č.

Gospodarske stvari.

Obadi ali brencelji

so jako nadležni konjem. Vzemi hojkove storže, brezovo seme in zobnik ali volčje jagode. Skuhaj vse skupaj in namaži konja na onih mestih, kamor ne more segati z repom. Nobeden obad ali brencelj se tam ne bode vsedel.

Shranjenje peček.

Zdaj pride čas, da razno sadje dozori, ter si mora shraniti pečke, kdor hoče sadno drevje iz peček izrežati. Naj tukaj navedem, kako se ima ravnati, da se dobre pečke dobodo in ohranijo. Pečke se morajo skrbno izbirati. Za gruške naj se vzame od mladih, krepkih dreves, posebno se za sajenje priporočujejo pečke od na pol lesnike. Iz teh peček že v prvem letu zrasto lesnike do prsta močne. Pečke se naj precej, ko so iz sada izrezane, v vodo polože in opero. Potem se posuše na senčnatem kraju in shranijo v leseni posodi ali loncu s peskom ali prstjo pomešane. Črez zimo je najbolj, da se ta posoda v zemljo zakoplje. Med jabelkami daje rudeča reineta najboljše pečke. Težje je, koščice od črešenj in sliv shranjevati. Koščice, ki so se v solnci sušile, se ne scimijo; morajo se precej iz sada v vodi sprati ter potem v prst ali pesek položiti.

Zemlja za drevesno šolo naj se jeseni pripravlja, dva čevlja globoko prekoplje, v gredice razdeli in črez zimo s steljo pokrije. Spomladi se zemlja zopet po vrhu prekoplje, kar se naj večkrat zgodi.

Žitni črvi ali žížeki.

Poskušalo se je že več reči, da bi se žížeki iz žita odpravili, a navadno brez pravega uspeha. Neki žitni trgovec si je tako-le pomagal. Vtaknil je v žito na mnogih krajih 3 do 4 palce dolge kalmužove korenine, ki so bile po sredi in dolgosti prerezane. Drugi dan se žito premetava in se zopet vtaknejo kalmužove korenine. To se naj tako dolgo zgodi, dokler ne zginejo žitni črvi. Tudi zelene konoplje, ako se na žito polože, odženejo s svojim duhom žitne červe.

Razne stvari.

* (C. kr. zaloga šolskih knjig na Dunaji) je l. 1873 spečala eden milijon 711.412 iztisov knjig za ljudske šole, in sicer v nemškem jeziku 982.952, v italijanskem 122.818, v češkem 246.654, v poljskem 176.493 v rusinskem 2660 (!), v hrvatskem 115.410, v cerkveno-slovanskem 9764, v srbskem 26.654 v slovenskem 108.021, v ogerskem 6818, v romunskem 6568 in v hebrejskem 6600. Iz tega izkaza se vidi, da je bilo v slovenskem jeziku nad 108 tisoč knjig prodanih, gotovo lepo število, za katere je šel denar na Dunaj, mesto da bi zaloga šolskih knjig bila v deželi in deželna.

* (Sežiganje mrličev.) Na Dunaj je sklenil mestni magistrat, da hoče delati poskušnje, kako bi se mrliči na najprigodnejši in najcenejši način dali sežigati, namesto da bi se pokopavali in v zemlji gnjili. V Lipskem je iznajdena peč, v kateri se tako sežiganje v par urah vrši in so stroški prav mali. Sploh se vedno bolj širi misel, da bi se mrliči sežigali in ne pokopavali.

* (Otroci resnico govore.) Škof Rudigier v Lincu znani fanatkar, birmal je te dni v Kremsmünstru in pri tej priložnosti otroke v cerkvi izpraševal. Govoril jim je o hudem preganjanju kristjanov v rimskih časih, od rimskih cesarjev Nerona, Dioklecijana in drugih. Končno vpraša otroke, ali se tudi zdaj še prigodi preganjanje kristjanov. Na to vprašanje vsi otroci glasno odgovore: ne! Škof je bil osupnen, a kaj je hotel. Otroci se nikakor niso dali prepričati, da bi se kristjani preganjali.

* (Suša.) Iz južno-zapadnega Češkega se poroča, da je tam letos taka suša, kakoršne se najstarejši ljudje ne spominjajo. Sterne in studenci se posuše, zimske setve naglo zore, poletne pa ne delajo klasja in hirajo tako, da jih v nekaterih krajih za krmo pokosé. Krompir, repa, zelje in detelja

so žalostne videti, detelja se je posušila, sadje pada nezrelo iz dreves, sploh kamor se pogleda, vidi se vse suho in golo.

* (Obešena.) V Newgate na Angleškem je ta teden bila obešena 42 let stara žena, katera je umorila svojega eno leto starega unučiča, sina lastne hčere. Storila je to, da se je maščevala nad svojim zetom, od katerega je bila razžaljena. Vrgla je deteta v reko Temso, kjer je utonilo. K obešalom je srčno stopala, a smrt je morala huda biti, ker jo je obešal neki novi rabelj, ki še nij bil vajen tega dela.

* (Repata zvezda) se bode te dni enkrat pokazala, in bode v sredi tega meseca najbolj vidna. Pri nas bode do 17. tega meseca videti.

* (Ženitovanje ustavljeno.) Na Pruskem se od 1. do 15. oktobra t. l. nikdo ne sme ženiti. Kako to? Tačas se namreč vpelje nova postava civilnega zakona. Vsak zakon se mora 14 dni poprej naznanjati pri uradni in se sme skleniti še le, ako je 14 dni po naznanilu preteklo. Ker se pa dotične uradnike še le 1. oktobra nastavijo, nij mogoče pri njih poprej naznanila delati, tedaj se od 1. do 15. oktobra nobeden zakon ne more postavno skleniti. Kdor se misli poročiti, naj torej ne zamudi pravega časa, lehko se sicer zgodi, da si ženin ali nevesta premislita in si dasta slovo.

* (Dve sto pet in trideset umorov.) V Trapezunti v mali Aziji pod turško vlado je živela rodbina, namreč oče s šestimi sinovi in eno hčerjo, kateri niso nič manje, nego dve sto pet in trideset ljudi umorili in oropali. Naposled so vendar turške oblasti zgrabile zločince in na smrt obsodile. Dva hudodelnika sta že obešena, ostali še čakajo smrti.

* (Pod oknom.) V nedeljo 28. pr. m. zvečer ob desetih so šli v vasi Krasici blizu Bakra v hrvatskem primorju trije fantje v vas. Prišedši do koče, kamor so bili namenjeni, najdejo jo zaprto, so domači uže spali. Eden fantov gre na okno trkat. Tist hip, ko se okno opre, udari strela in fanta na mestu ubije.

* (Grozna morilka.) V Broklynu na Angleškem je mlada žena umorila svojega moža. Udarila ga je s kládívom po glavi. Potem gre in umori tudi svoje tri otroke, sedemletno deklico in dva fantiča, štiri in dve leti stara. Prijeli so ženo in zaprli, a pokazalo se je, da je nesrečna zblaznela in uže od časa poslednjega poroda nij več bila pri zdravi pameti.

* (Trdnjava opuščena.) Trdnjava v Karlovcu na Hrvatskem je opuščena, a se ne bode razrušila. Vojaške komande so dobile od vojnega ministerstva ukaz, da v pregledu vojnih nasadek pri Karlovcu ne pišejo več „prosta deportna trdnjava“ ampak „mesto“.

Tržna poročila.

— Iz Dunaja 4. julija. Tržne cene žita tako silno padajo, kakor bi se pred par tedni še nikomur sanjalo ne bilo. Ogerska žitna špekulacija je popolnem razdrta. Cena za novo pšenico v terminu je od 7 gl. 15 kr. denes na 5 gl. 80 kr. pala in še nij misliti, da ostane pri tej ceni, kajti vreme je za žetev, kar le more biti, ugodno. Ravno tako je cena koruze padala od 5 gl. 25 kr. na 4 gl. Kdor še ima starega žita, oddá ga po vsaki ceni.

Pšenice se je prodalo 30.000 vaganov, katera je večidel v Švajco šla. Banaška je bila po 6 gl. 90 kr. cent, valaška po 5 gld. 5 kr., slovaška po 6 gld. 45 kr. Rež je za 60 do 40 kr. pala, in se prodala po 4 gl. 75 kr., gališka celo po 4 gl. 10 kr. vagan. Ječmen je bil po 3 gld. 25 kr. do 3 gld. 70 kr. vagan, koruza po 4 gld. 50 kr., oves po 1 gl. 70 kr. Tudi moka je za 40 kr. pala.

— Iz Pešte 4. julija. Ječmen in rež se v nekaterih krajih že žanje; v 8. dneh pa se začne tudi pšenica žeti, ker je vsaki dan toplejše. Da si je bilo prve dneve pretečenega tedna dosti deževja, tako da smo se bali, ka se žito ne poleže, se je k sreči zopet zvedrilo in zdaj imamo najlepše dneve, toploto brez vetra, tako da žito naglo zori. Snet na pšenici letos ne dela dosti škode. Vsa žita izvrstno stoje. Turšica, repa, krompir in tudi trta imajo dovolj mokrote, da so zdaj lahko več tednov brez dežja. Letina bode tedaj dobra. — Kupčija z žitom je bila ta teden mlačna, kajti kupci le za silno potrebo kupujejo in raji čakajo na novo žito. Pšenice je bilo 50.000 centov prodane za 30 do 40 kr. ceneje, kakor poprejšnji teden; v terminu za novo pšenico so se delale kupčije po 5 gld. 80 kr. do 5 gld. 90 kr. Reži se je prav malo spečalo po 3 gld. 75 kr. do 3 gld. 90 kr. vagan. Koruza je zopet za 15 do 20 kr. pala, v terminu pa za 35 do 40 kr., in so se sklenile kupčije za julij-avgust po 4 gld., za avgust-september po 4 gld. 5 kr. Oves je za 10 kr. nazaj šel, ter bil po 2 gld. 70 kr. Krompir novi se je iz Italijanskega privožal in se je cent po

7 gld. prodaval. V moki nij bilo nobene večje kupčije. — Svinjska mast je po 41 do 42 gld., ameriška po 38 do 39 gld., špeh iz dežele po 38 do 39 gld., ameriški po 33 do 34 gld., loj po 25 $\frac{1}{2}$ do 26-gld. Sterd je po 22 $\frac{1}{2}$ do 23 $\frac{1}{2}$ gld., vosek se po 84 do 85 gld. težko prodá; knoper (ježice) boljši po 15 do 16 gld., slabeji po 12 do 13 gld. Venštajn dobri se je plačal po 34 $\frac{1}{2}$ gld. Fižol cent po 5 gld. 25 kr. do 6 gld., konopeljsko seme po 4 gld., prosena kaša po 8 gld. 30 kr. cent.

Listnica uredništva: V poslednji številki „Sl. Tednika“ je slučajno na 5. strani ostalo dosti tiskovnih pogrešok. Zlasti v predzadnjem odstavku se ima glasiti: Na ilovnati teški zemlji, kjer trta močno v les raste, se ne bi imela tako gosto saditi, kakor na apnenih tleh itd.

Tržne cene.

V Ljubljani 8. julija 1874.

Pšenica 7 gl. — kr.; — rež 4 gl. 40 kr.; — ječmen 3 gld. 10 kr.; — oves 3 gl. 20 kr.; — ajda 4 gl. 80 kr.; — prosó 4 gl. 90 kr.; — koruza 5 gl. — kr.; — krompir — gl. — kr.; — fižol 7 gl. 20 kr.; — masla funt — gl. 51 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 44 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 1 $\frac{1}{2}$ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 30 kr.; — teletine funt 23 kr.; — svinjsko meso, funt 36 kr.; — sena cent 1 gld. 10 kr.; — slane cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 30 kr.; — mehka 4 gl. 70 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu: 5. julija: 69. 78. 83. 89. 76.

En sreberni goldinar velja 1 gold. 6 kr. v bankoveih.

Peter Grasselli vinotržstvo na debelo

(17-2)
Spodnji Šiški polog Ljubljane,
Čadeževa hiša.

Velika zaloga najbolj priljubljenega, dobrega zdravega

vinu

navadnega in finejšega, posebno izbornega bizeljskega in dolejnjskega.

(Menj kakor eno vedro se ne odtoči.)

Pisma naj se blagovoljno adresirajo v Ljubljano, kjer se komur drago tudi na ustna vprašanja ustreza v hiši št. 263, II. nadstropje (nasproti rotovža).